

โครงสร้างและองค์ประกอบของเรือนไทยมุสลิม

การปลูกสร้างเรือนไทยมุสลิม โครงสร้างส่วนใหญ่จะใช้ในการก่อสร้าง การก่อสร้างเรือนมิได้มีการเขียนแบบใดๆไว้ล่วงหน้า ช่างพื้นบ้านจะสร้างเรือนโดยอาศัยประสบการณ์ในการกำหนดผังเรือนขนาดและรูปแบบของเรือน เรือนที่สร้างเสร็จแล้วจะใช้สีน้ำมันทาไม้ ผนังและพื้น

องค์ประกอบสำคัญหลักๆของเรือนไทยมุสลิม

ฐานเสาเรือน ไม่ใช้เสาเรือนปักลงดิน แต่จะใช้ฐานคอนกรีตสำเร็จรูปรองรับเสาของเรือน

เสาเรือน ใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นเสาที่เหลี่ยมวางบนฐานคอนกรีตสำเร็จรูป

บันได เรือนไทยมุสลิมส่วนมากจะมีบันไดทั้งด้านหน้าและด้านหลังของเรือน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะตาม

วัสดุที่ใช้ คือบันไดที่ทำด้วยไม้

บันไดที่ทำด้วยปูนซีเมนต์ ขานโถ่ง จากบันไดก่อนขึ้นสู่ตัวเรือนมักจะทำลานโถ่งและไม่มีกั้นราวรอบๆ

ซุ้มประตู แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือซุ้มประตูทางเข้าบ้าน และซุ้มประตูทางเข้าเรือน

เฉลียง คือส่วนที่อยู่ด้านหน้าสุดของเรือน พื้นส่วนมากเป็นที่สำหรับใช้พักผ่อนและพื้นที่เอนกประสงค์ จะเป็นไม้กระดาน ระดับของพื้นจะต่ำกว่าระดับพื้นในเรือน

พื้นเรือน ใช้ไม้กระดานปูตามยาวของเรือน บางเรือนจะใช้เสื่อน้ำมัน

ฝาผนัง มีการใช้วัสดุต่างๆในการทำฝาผนัง ตามฐานะและประโยชน์ใช้สอย เช่น ไม้ไผ่หรือหวาย สังกะสี หรือไม้สำหรับบนบ้านที่มีฐานะ ฝาผนังของเรือนที่เก่าแก่จะใช้ไม้กระดานแผ่นกว้างแบ่งเป็นช่วงแบบลูกฉีก ตกแต่งด้วยลายแกะสลักฉลุโปร่ง

หน้าต่าง เรือนไทยมุสลิมไม่นิยมเจาะหน้าต่าง อาจจะเป็นเนื่องจากมีฝนตกชุก ถ้ามีหน้าต่างๆจะใช้บานเปิดออกทั้ง 2 บานต่อ หน้าต่าง

ประตู ประตูทางเข้าเรือนนิยมใช้ประตูแบบบานพับในบ้านขนาดใหญ่ ส่วนบ้านขนาดเล็ก นิยมใช้บานประตูแบบบานคู่ 1 ช่อง

ฝ้าเพดาน เรือนไทยมุสลิมจะไม่ทำฝ้าเพดานจึงสามารถมองเห็นโครงหลังคาของเรือนไทยชัดเจน

หลังคา โครงสร้างของหลังคาส่วนมาใช้ไม้ระแนง นิยมใช้กระเบื้องดินเผาในการมุงหลังคา

หน้าจั่ว เรือนไทยมุสลิมนิยมตกแต่งหน้าจั่วเป็นลักษณะข้างกัน เช่น รูปรีศมีดวงอาทิตย์ เขียนสีเป็นลวดลายดอกไม้และอักษรอาหรับ ยอดจั่ว จะนิยมตกแต่งเป็นเอกลักษณ์อย่างชัดเจน ทรายปลายมุมแหลมของยอดจั่วจะเป็นเสาขนาดเล็กทำด้วยไม้กลึงและปูนซีเมนต์ ด้านหน้าทั้ง 2 ข้างของเสาที่ยอดจั่วจะตกแต่งด้วยลวดลายฉลุ

บันลม ส่วนมากใช้ไม้เนื้อแข็งเนสนั้นตรงบรรจบกันที่มุมแหลมของยอดจั่วส่วนปลายล่างของบันลมจะตัดตรงไม่ทำลวดลายอะไร

สันหลังคา ใช้กรอบกระเบื้องและปูนในส่วนปลายของสันหลังคาที่ตกลงมาจะปั้นปูนให้กระดก การตกแต่งสันหลังคาส่วนมากจะทำกันในเรือนร้านค้าที่มีหลังคาทรงปั้นหย้า

เชิงชาย เรือนไทยมุสลิมทั่วไปจะทำเชิงชายเรือนธรรมดา แต่บางเรือนจะมีการทำลวดลายฉลุไม้รอบตัวเรือน

ยุงข้าว ในจังหวัดปัตตานีมักจะสร้างยุงข้าวไว้เพื่อเก็บข้าวอีกต่างหากไว้ข้างตัวเรือน

บ่อน้ำ ที่ตั้งของบ่อน้ำจะอยู่ด้านหน้าหรือด้านหลังของเรือน บริเวณบ่อน้ำจะตั้งอยู่ที่ด้านหน้าหรือด้านหลังของเรือน

ที่อาบน้ำ ที่อาบน้ำจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกจะใช้แผ่นหินหรือซีเมนต์ปูพื้นข้างบ่อน้ำเป็นที่อาบน้ำ อีกลักษณะก็เป็นคอกสี่เหลี่ยมทำด้วยไม้มะพร้าวหรือสังกะสี

ส้วม ในอดีตบ้านของชาวไทยมุสลิมจะไม่มีการสร้างส้วมในบริเวณบ้าน

เสาแขวนกรงนกเขาชวา จะใช้ไม้ไผ่เป็นลำยาปักบนพื้นดิน บริเวณหน้าบ้านหรือข้างบ้าน ความสูง 4 เมตรขึ้นไป ปลายสุดของเสาจะทำท้าวแขนยื่นออกมา ปลายของท้าวแขนจะติดกรวยเชือก เพื่อลึกรอกนกเขาสู่ยอด

กรงเพาะพันธุ์นกเขาชวา จะพบเห็นอยู่ในบริเวณบ้านมีการสร้างกรงนกเขาชวาเป็นแถวยาว มีลักษณะเป็นกรงหลังคาทรงจั่ว มุงด้วยสังกะสี หรือกระเบื้องดินเผา ลักษณะของเสาเป็นเสาเดี่ยว ทำที่เสาทาน้ำมันเพื่อป้องกันมด

เอกสารอ้างอิง:

เขต รัตนจรณะ. 2537. เรือนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2528. เรือนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปัตตานี :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.